

KUINKA P. B. AXELROD PALJASTAA LIKVIDAATTOREITA

1

P. B. Axelrodille on langennut hyvin originelli tehtävä opportunistisen virtauksen kehittämisessä marxilaisten keskuudessa. Aikoinaan Axelrod piti melko paljon melua esimerkiksi „työväen edustajakokouksen” aatteesta. Hänen propagandansa houkutteli ja sai jonkin määrän työläisiä puolelleen. Mutta mitä laajempaa tuo propaganda oli, mitä lähemmäksi asian käytännöllistä toteuttamista tultiin, sitä selvemmäksi kävi koko puuhan *keinotekoinen* luonne. Puuha raukesi itsestään. Kokemus todisti sen, mitä bolshevikit olivat monta kertaa korostaneet: Axelrodin „aatteet” ovat opportunistisen sivistyneistön keksintöä, haaveilua siitä, miten voitaisiin „välttää” ankaraa luokka- ja poliittista taistelua.

Nyt on toistunut prikulleen samanlainen juttu työväen kustannusliikkeen ja „puolueryhmien ulkopuolisen” työväenlehden aatteen suhteen. Kukapa Pietarin työläisistä ei muistaisi, kuinka likvidaattorit vielä aivan äskettäin touhusivat tuon aatteen kimpussa? kuinka he houkuttelivat työläisiä sillä haaveella, että taistelu työläisdemokraattien riveissä „voitaisiin välttää”? Kuinka hassusti he äkälivätkään „Zvezdalle” sen selityksistä, että kysymystä liberaaliseen työväenpolitiikasta (palauttakaa mieleenne leipurien päätös⁵⁰) ei voida välttää, että jaarittelut työväen valvonnasta puolueryhmien ulkopuoliseen sanomalehteen nähden ovat pelkkää demagogiaa?

Ja niinpä Axelrod likvidaattorien „Nevski Golos” lehden 6. numerossa paljasti mainiosti — oli pakotettu paljastamaan — omien ystäviensä demagogian. Demagogia on sellaisten lupauksen jakamista, joita ei täytetä. Ajatus laa-

jasta työväen edustajakokouksesta, julkisesta työväen kustantamosta, puolueyhmiien ulkopuolisesta työväenlehdestä on houkutteleva. Mutta koko kysymyksen ydin on siinä, että noita houkuttelevia asioita *ei voida toteuttaa ilman* ennakoita käytävää sitkeää ja vaikeaa taistelua yleensä poliittisen vapauden puolesta, marxilaisuuden viemiseksi voittoon työväendemokratian sisällä j.n.e. Demagogisia lupauksia on helppo antaa. Mutta elämä osoittaa pian niiden toteutumattomuuden ja paljastaa „ruusuisten haaveiden” opportunistisuuden.

„Nevski Golos” lehden 6. numerossa Axelrod on julkaissut ihmeteltävän paljon tyhjämpäiväistä julistelua muun muassa uskotellen, että hän ja hänen ystävänsä ovat „puolueen edistysmielisiä edustajia” ja heidän vastustajansa ovat „taantumuksellisia”. On selvää, että Axelrodin on hyvin mieluisaa ajatella sellaista ja likvidaattorien julkaista sellaista. Mutta moinen julistelu on kovin halpahintaista! Kehutaan itse itseään „edistysmielisyydestä”... eikö olisi parempi *selittää* erimielisyyksien olemus ja merkitys?

„Ajatus puolueyhmiien ulkopuolisesta sosialidemokraattisesta (todella sosialidemokraattisesta, ilman lainausmerkkejä) äänenkannattajasta on nykyisin utopiaa ja sitä paitsi sellaista utopiaa, joka on objektiivisesti ristiriidassa puoluepoliittisen kehityksen ja sosialidemokratian lipun alla tapahtuvan proletariaatin järjestöllisen yhdistymisen etujen kanssa. Kun karkotat luonnon ovesta ulos, niin se lentää sisään ikkunasta ja raoista”.

Niin kirjoittaa Axelrod. Nuo ovat aika hyviä ajatuksia. Pohjaltaan ne ovat aivan oikeita. Se osoittaa, että Axelrodin ystävät, likvidaattorit, olivat aivan väärässä, kun he vielä eilen levittivät työläisjoukkoihin juuri sitä ajatusta, jonka Axelrod nyt tuomitsee. Mutta toteutumattomien lupauksen jakelua emme sentään voi pitää „edistysmielisyytenä”...

„Järjestöllisesti muotoiltuja puolueyhmiä meillä ei oikeastaan ole”, kirjoittaa Axelrod; „sen sijaan on erilaisia kerhoja ja pikku ryhmiä, joista toiset seuraavat enemmän tai vähemmän määrättyjä poliittisia, taktillisia ja organisatorisia katsantokantoja, toiset taas häilyvät eri suuntiin hyörien edellisten jaloissa”.

Lauseen alkuosa ei ole aivan totta. Axelrod tietää mainiosti, että on olemassa jotakin järjestöllisesti *täysin* muotoiltua, niin hyvin muotoiltua kuin se nykyisin on suinkin mahdollista. Mutta jälkiosa on totta; todellakin on paljon

pikku ryhmiä, jotka horjuvat ja hyöriävät toisten jaloissa. Sanoessaan tämän tapahtumien kulun esiin pakottaman totuuden Axelrod paljastaa taaskin ystäviään. Kukapa ei tietäisi, että Axelrodin ystävät nyt keikailevatkin juuri näennäisellä, „paperilla tapahtuvalla” horjuvien ryhmien „yhdistymisellä”? Eiköhän se ole sama „Nevski Golosin” 6. numero, missä he lupailivat tuota luuloteltua kaikkien likvidaattorien ja kaikkien horjuvien „yhdistämistä”?

„Eripuraisuuden keskipisteenä ja peruslähteenä on”, jatkaa Axelrod, „toisaalta eri puoluepiirien erilainen suhtautuminen uuteen, julkiseen sosialidemokraattiseen työväenliikkeeseen” (vaiko julkiseen puolueeseen, arvoisa P. B. Axelrod? Ei ole hyvä vääristellä erimielisyyden olemusta!) „ja toisaalta oleelliset erimielisyydet Venäjän sosialidemokraattien lähimpien poliittisten tehtävien alalla ja heidän poliittisessa taktiikassaan. Kumpaankin kategoriaan kuuluvat kysymykset käyvät juuri nyt, uuden yhteiskunnallis-poliittisen liikkeen alkaessa, erikoisen tärkeiksi, päivänpolttaviksi. Ja juuri niiden alalla Venäjän sosialidemokratia onkin jakaantunut kahteen perusleiriin. Herää kysymys: voiko suunnitteilla oleva työväenlehti asettua näiden kahden vastakkaisen leirin välillä neutraalille kannalle ja onko sellainen kanta periaatteessa sallittava? Ilmeisesti ei ole”...

Aivan oikea johtopäätös. Axelrod on peitonnut erinomaisesti sekä niitä ystäviään, jotka eilispäivänä huusivat puolueettomasta ja puolueeryhmien ulkopuolella olevasta sanomalehdestä, kuin myös niitä, jotka tänään uskottelevat yksinkertaisille ihmisille „sopivansa”, „yhdistyvänsä”, liittyvänsä yhteen y.m. *neutraalisten* pikku ryhmien kanssa.

Perusleirejä on todellakin kaksi. Toinen niistä on organisatorisesti täysin muotoutunut. Sen vastaukset kaikkiin Axelrodin luettelemiin kysymyksiin ovat täysin virallisia, täsmällisiä, määrätietoisia, eivät ollenkaan sellaisia kuin erinäisten kynäilijäin hajanaiset ja ristiriitaiset artikkelipahaset. Sitä vastoin toisella leirillä, nimenomaan likvidaattorileirillä, johon Axelrod kuuluu, ei tietävästi ole organisatorista muotoa (sen sijaan on pelkkiä julkisen työväenpuolueen lupailemisia, pelkkiä puheita julkisista poliittisista työväenyhdistyksistä, jotka ovat vieläkin mahdottomampia kuin työväen edustajakokous vv. 1906—1907) eikä myöskään määrätietoisia, täsmällisiä vastauksia Axelrodin itsensä luettelemiin kysymyksiin (määrätietoisten vastausten asemesta on vain Jeshovin, Levitskin, Klenovin, Tshatskin y.m. kynäilyharjoituksia).

„Niin pian kuin työväen kustannus- ja kirjallisuusryhmä rohkenee esittää määrätyn toimintaohjelman, asettua määrätylle kannalle vaikkapa esimerkiksi vaalikampanjaa koskevilla kysymyksissä, asettaa työläisille yksiä tai toisia tehtäviä ja tunnuksia tässä kampanjassa ja lausua kannattavansa yhtä tai toista taktiikkaa suhtautumisessaan erilaisiin poliittisiin puolueisiin, niin pian kuin, kuten sanoin, kustannusyhtiö päättää antaa julkaisulleen periaatteellisesti proletaarisen poliittisen sanomalehden luonteeseen, joutuu se katsomaan silmästä silmään juuri niitä kipeimpiä kysymyksiä ja erimielisyyksiä, jotka kuohuttavat Venäjän sosialidemokratiaa ja repivät sitä palasiksi. Ja silloin saattaa käydä niin, että itse tuo yhtiö muodostuu uudeksi samanlaisten riitojen pesäkkeeksi, elleivät sen jäsenet jo ennakolta sovi keskenään ja pääse keskinäiseen sopimukseen näistä kysymyksistä”.

Axelrod peittoaa likvidaattoreita erittäin sattuvasti ja erittäin hyvin. Se, mikä on tarpeellista „yhtiölle”, on vieläkin tarpeellisempaa „Nasha Zarjalle” ja „Nevski Golosille”. Miksi ne sitten eivät pääse sopimukseen kipeistä kysymyksistä ja erimielisyyksistä? Miksi ne eivät anna täsmällisiä vastauksia vaikkapa Axelrodin luettelemissa tärkeimpiin kysymyksiin (eri puolueisiin suhtautuminen, tehtävät, tunnuslauseet, taktiikka)?

„Parantaja, paranna itsesi”. Axelrod on niin hyvin selittänyt työläisille, kuinka välttämätöntä on selvien ja täsmällisten vastausten antaminen „kipeihin kysymyksiin”, että „Nasha Zarjan” ja „Nevski Golosin” (tai ehkäpä ei ainoastaan Nevskin...) kirjoittelijain täytyy kallistaa korvansa Axelrodin sanoille. Ilman täsmällisiä ja selviä vastauksia „kipeihin kysymyksiin” ei tulla toimeen, pelkkiin kirjoituksiin ei voida rajoittua; sehän se olisikin kerholaisuutta! Tarvitaan päätöksiä, täsmällisiä, virallisia, harkittuja, määrätietoisia päätöksiä. Ilmankos Axelrod puhuu — ja mainiosti puhuukin! — määrätystä toimintaohjelmasta, tehtävistä ja tunnuksista j.n.e.

Muuten senhän takia likvidaattoreita sanotaankin likvidaattoreiksi, että he, hylättyään vanhan, eivät anna tilalle mitään uutta. Että julkinen puolue on hyödyllinen ja julkiset poliittiset yhdistykset ovat välttämättömiä — siitä ovat kaikki likvidaattorit jankuttaneet loppumattomiin. Mutta eiväthän nuo pelkät puheet riitä, ja tekoja likvidaattoreilta puuttuu, puuttuu kokonaan. Puuttuu juuri sitä, mitä Axelrod vaatii työläisiltä!

„Nevski Golosin” alakertakirjoituksessa, viivan alla, Axelrod antoi oivallista paljastavaa aineistoa sitä vastaan,

mitä likvidaattorit kirjoittavat *viivan yläpuolella*, lehden toimituksen osastossa. Lukekaa Axelrodin kirjoitus tarkkaavaisesti, niin näette, että kun likvidaattorit huutavat „sopimisesta” vaaliohjelman suhteen, „yhteisestä” ohjelmasta j.n.e., niin se on muiden ja itsensä pettämistä.

„Nevskaja Zvezdan” 16. numerossa „Zvezdan kannattaja” jo paljasti tuon petoksen. Mutta Axelrodin suorittama paljastus on vieläkin syvällisempi ja vieläkin arvokkaampi, koska se on lähtöisin Axelrodin kynästä.

Me kannatamme täydellisesti *yhteistä* toimintaohjelmaa,—juuri sitä, jonka bolshevikit ja puoluekantaiset menshevikit ovat jo kauan sitten hyväksyneet ja jota he toteuttavat, kuten „Zvezdan kannattaja” aivan oikein mainitsee. Me kannatamme täydellisesti *yhteistä* vaalikampanjaa,—juuri tämän ohjelman mukaan, niiden samojen päätösten pohjalla, *kaikkiin* „kipeisiin kysymyksiin” annettujen selvien ja täsmällisten vastausten pohjalla.

Kun likvidaattorit huutavat „yhtenäisyydestä”, niin he koettavat houkutellessa kehittymättömiä työläisiä sanahelinällä. „Yhtenäisyys” on miellyttävää, „puolueryhmiin kuulumattomat sanomalehdet” vieläkin miellyttävämpiä! Mutta lukekaa *jopa* Axelrodia, ja hän selittää teille, että puolueryhmien ulkopuolella oleminen *on mahdotonta*, se on utopiaa, että työläisdemokraattien keskuudessa on *kaksi leiriä*, että nämä leirit ovat *vastakkaisia*.

Ja mitä sitten? Eivät kai likvidaattorit rupea puolustamaan „toimintaohjelmaa” *peitelläkseen* katsomuksiaan? — *diplomaattista* toimintaohjelmaa, josta porvaristo niin kovasti pitää? — toimintaohjelmaa, joka ei edellytä mitään vastauksia „kipeihin kysymyksiin”, vaan „yksinkertaisesti” ja „yksinomaan” puuhaa „läpiviemistä Duumaan”?

Se olisi periaatteettomuuden huippu. Siihen eivät työläiset koskaan suostu. Sellaiset ohjelmat, olivatpa ne kuinka „julkisia” tahansa, eivät pysy voimassa päivääkään.

Ei. Itsepetoksista olemme jo saaneet kylliksi. On jo aika katsoa totuutta kasvoihin, totuutta, jonka likvidaattorienkin johtaja, Axelrod, on tällä kertaa suoraan tunnustanut. Jos te, herrat likvidaattorit, tahdotte pitää kiinni „omasta” vaaliohjelmastanne (vaikka te ette ole vielä tähän mennessä sitä esittäneet, ja sellaisiin vaaliohjelmiin, jotka sepitetään 6 viikkoa ennen vaaleja, me emme usko!),—jos te tahdotte pitää kiinni „omasta” taktiikastanne (vaikka te ette

ole vielä tähän mennessä sitä missään täsmällisesti, virallisesti, puoluekantaisella tavalla esittäneet!)—niin syyttäkää itseänne. Silloin *te* rikotte sitä yhtenäisyyttä, joka on *jo* näkyvässä. Silloin *koko* edesvastuu tuosta rikkomisesta lankeaa *teidän* kannettavaksenne.

Ei. Itsepetoksista olemme saaneet kylliksemme. Likvidaattorien huudot „yhtenäisyydestä” ovat pelkkää silmänlumetta. Tietäessään mainiosti, että työläiset ovat heitä vastaan, likvidaattorit tietävät yhtä mainiosti senkin, miten täydellisen, murhaavan tappion tuottaisi heille heidän erikseen esiintymisensä. Sen vuoksi he ovatkin valmiit lupaamaan mitä tahansa, kunhan vain valittaisiin Duumaan.

Niin ei saa tehdä. Niin menettelevät vain porvarit. Työläisdemokraatit uskovat vain sellaisiin ohjelmiin, päätöksiin, taktiikkaan ja tunnuksiin, joita on toteutettu *jo vuosia* ennen vaaleja ja jotka vaaleissa vain *toistetaan* sadannen kerran. Mutta se, joka sepittelee mitään sanomattomia „toimintaohjelmia” *ilman näitä päätöksiä*, vain vaaleja varten, ei ansaitse mitään luottamusta.

Axelrodin kirjoitus on hyödyllinen itsepetosten paljastamiseksi sekä kaikenlaisten „uusien”, „julkisten” ja „yhteisten” toimintaohjelmien sepittäjäin opettamiseksi.

II

„Nevskaja Zvezdan” 18. numerossa puheen aiheena olleen Axelrodin kirjoituksen loppuosa on nyt ilmestynyt „Nasha Zarja” lehdessä. Ylipäänsä tuo loppuosa todistaa täydellisesti arviomme oikeaksi ja voimme vain toistaa: Axelrodin kirjoitus on hyödyllinen itsepetosten paljastamisessa, likvidaattoruuden oikean olemuksen selvilleaamisessa, sen kuuluisan „puolueyhmiin kuulumattomuuden” koko tyhjyyden arvioimisessa, jonka kanssa eräissä kerhoissa nykyään niin paljon ja niin turhaan touhutaan.

Erikoisen ilmeikkäästi ja vakuuttavasti peittoaa Axelrod Trotskia, joka on nykyisin liitossa (vahvassakohan?) likvidaattorien kanssa. „Edistysmielisten aineiden aatteellinen ja organisatorinen yhdistyminen”...—kirjoittaa Axelrod, joka huvittelee sillä, että nimittää likvidaattoreita puoluekantaisiksi edistysmiehiksi ja meitä puoluekantasuuden taantumusmiehiksi — ...,itsenäiseksi puolueryhmäksi on

asiain nykyisellään ollessa heidän suoranaan velvollisuutensa, lykkäystä sietämätön tehtävänsä”. „Kun puolueen asiain ollessa näin puhutaan „puolueryhmiin kuulumattomuudesta” ainoana pelastuskeinona, niin se merkitsee sitä, että menetellään samoin kuin kamelikurki, joka vaaran lähestyessä kaivaa päänsä hiekkaan, siis petetään sekä itseä että toisia sosialidemokratiassa vallitsevan todellisen asiain-tilan suhteen”... („Nasha Zarja” № 6, s. 15).

Trotski parka! P. B. Axelrodin kohdalta tuo on suorastaan säälimätöntä ja epäjaloa, kun hän noin peittoaa uskollista likvidaattorien ystävää ja „Nasha Zarjan” avustajaa. Mitä on edelleen odotettavissa? Julkaiseekohan Trotski jyrisevän artikkelin ryhmäkuntalaista Axelrodia vastaan vai sovittaakohan Martov sovittelija Trotskin ja ryhmäkuntalaisen Axelrodin keskenään, liimaamalla, kuten tavallisesti, erkanevat osat yhteen tusinalla pieniä verukelaastarilappuja?

Voidaanko nyt muuten kuin leikkiä laskien puhua Trotskin, latvialaisten ja juutalaisten miltei-marxilaisten y.m.s. ja Axelrodin surullisen kuuluisasta blokista *?

Axelrodin kirjoituksessa on eräs kohta, joka ansaitsee tulla käsitellyksi vakavasti, nimittäin: meidän sosialidemokraattisen liikkeemme „eurooppalaistamisesta”. Mutta ennen kuin siirrymme mainittuun kohtaan on sanottava muutama sana eräästä likvidaattorien menettelytavasta.

Muuan sivu Axelrodin kirjoituksessa (16.) sisältää kokoelman mitä väkevimpiä, kiukkuisimpia, varta vasten valikoituja haukkumasanoja yleensä antilikvidaattoreita ja varsinkin näiden rivien kirjoittajaa vastaan. Haukkumisiin ei kannattaisi lainkaan vastata (Axelrodin asemassa ei enää muuta voi kuin sättiä ja kirotta), ellei olisi asiakirjatietoja, jotka todistavat, että toiset käyttävät tuollaista sättimistä varta vasten hyväkseen, mutta toiset siitä häkeltyvät.

Esimerkiksi hra Tshernov „Zavety” julkaisussa⁵¹, *vas-taukseksi* Kamenevin todisteluihin, että tämä „vasemmisto-laisten” narodnikkien johtaja on luisumassa demokratiasta liberalismiin, valikoi likvidaattoreilta ja antilikvidaattoreilta sikermän herjaavimpia sanontoja ja nauraa hihittää sen joh-

* Axelrodin artikkeli on päivätty toukokuun 17 p:nä 1912 — *viisi kuukautta* sen jälkeen, kun trotskilaiset ja likvidaattorit solmivat juhlallisesti liiton käydäkseen sotaa antilikvidaattoreita vastaan „puolueryhmiin kuulumattomuuden” lipun alla!

dosta. Hra Tshernovin menettely on niin halpamaista, ettei kannata muuta kuin osoittaa sitä sormella ja mennä ohi.

Mikään periaatteellinen ryhmätaistelu sosialidemokraattisen liikkeen sisällä ei ole *missään koko maailmassa* tullut toimeen ilman useita henkilökohtaisia ja järjestöllisiä selkkauksia. „Selkkauksellisten” sanontojen tarkoituksellinen onkiminen on ilkeämielisten ihmisten puuhaa. Ja vain heikkohermoiset harrastelijat „myötämielisten” joukosta saattavat häkeltyä noista selkkauksista tai viitata niille kintaalla toivottomasti tai välinpitämättömästi, sehän on muka pelkkää rettelöintiä! Ne henkilöt, joita työväenliike kiinnostaa vakavasti, aina oppivat — se voidaan ja täytyy oppia vaikkapa tutkimalla työväenliikkeen suurmiesten historiallista merkitystä — erottamaan *aatteiden* taistelun, virtausten taistelun „selkkkaus”-puolen tämän taistelun periaatteellisesta puolesta. Ihmiset ovat ihmisiä, eikä ilman „selkkkaus”-aineksia, ilman „rettelöintiä” suoriuduttu myöskään marxilaisen ja anarkistisen (Marx ja Bakunin), guesdelaisen ja jauresilaisen, lassallelaisen ja eisenachilaisen y.m.s. virtauksen historiallisissa yhteenotoissa.

Vielä nykyäänkin on ilkeämielisiä kynäilijöitä, jotka varta vasten valikoivat „niitä ajoilta” tukuttain syytöksiä tuhannesta ja yhdestä vilpillisyydestä y.m.s. Mutta on vakaviakin sosialidemokraatteja, jotka ottavat selville, mistä *aatteellisista* alkujuurista juontuvat ne erimielisyydet, jotka erinäisten ryhmien jakaantuessa, emigranttielämän oloissa y.m.s. kiertämättä saivat kiivaiden rettelöiden muodon.

Ja älkööt lukijat luulko, että me tahdomme „hätyyttää” jonkun pois tutkimasta niitä tietoja, joihin Axelrod vihjaa — vain vihjaa — kirjoituksensa ylen äkäisissä paikoissa. Aivan päinvastoin. Ken haluaa tietää sosialidemokraattisesta liikkeestä kaiken, häntä me *kehotamme* tutkimaan näitä tietoja. Niitä on *täydellisessä* muodossaan ulkomailla, ei ainoastaan kiihkeitä syytöksiä, vaan myös asiakirjoja sekä neutraalisten henkilöiden todistuksia. Näiden asiakirjojen ja näiden todistajanlausuntojen tutkiminen antaa vastauksen kysymykseen, *minkä vuoksi* likvidaattorien ja antilikvidaattorien täydellistä sovintoa tavoitteleva yritys, joka tehtiin tammikuussa 1910, ei onnistunut.

Mielenkiintoisimpia ja periaatteellisimpia kohtia Axelrodin kirjoituksessa on seuraava kohta:

„...Puolueyhjän pukeminen asianomaiseen muotoon ja tiukka yhteenliittäminen on puolueuiformin eli oikeammin sanoen...” (kuulkaahan!)... „puoluevallankumouksen kannattajien suoranainen velvollisuus ja lykkäystä sietämätön asia, sillä vain sitä tietä he kykenevät täyttämään tehtävänsä: eurooppalaistamaan, s.o. perinpohjin muuttamaan Venäjän sosialidemokratian luonteen, sellaisena kuin se muodostui vallankumousta edeltäneellä kaudella ja kehittyi edelleen vallankumouskaudella, ja järjestämään sen niille samoille perustuksille, joille eurooppalaisen sosialidemokratian puoluejärjestelmä on rakennettu”.

Siis likvidaattorit ovat puoluevallankumouksen kannattajia. Tämä Axelrodin harvinaisen totuudenmukainen tunnuslause kannattaa panna merkille: katkera totuus on terveellisempi kuin „mieltämme ylentävä” valhe, arvokkaampi kuin diplomaattiset metkut ja verukkeet. Pankaa siis toimeen puoluevallankumous, kunnon P. B. Axelrod! Me katsomme, saavutatteko te ystävinenne suurempaa menestystä kuin ne „vallankumoukselliset”, jotka yrittivät aivan äskettäin panna toimeen „vallankumouksen” (tasavaltaa vastaan) Portugalissa⁵².

Mutta tärkeintä edellä esitetyssä järjelyssä on surullisen kuuluisa „eurooppalaistaminen”, jota Dan ja Martov, Trotski ja Levitski sekä kaikki likvidaattorit vatvovat. Siinä on eräs heidän opportunistinsa tärkeimmistä ydinkohdista. „Eurooppalaistaa, s.o. perinpohjin muuttaa Venäjän sosialidemokratian luonne”... Syventykääpä näihin sanoihin. Mikä määrää *jokaisen* sosialidemokratian „luonteen” ja sen *perinpohjaiset* muutokset? Epäilemättä kyseisen maan yleiset taloudelliset ja poliittiset olot. Epäilemättä *vain* näiden olojen muuttuessa *perinpohjin* on mahdollista jonkin kansan sosialidemokratian luonteen perinpohjainen muuttuminen.

Kaikki nämä ovat mitä alkeellisimpia, mitä kiistattomimpia totuuksia. Mutta nämä aakkostotuuudet juuri paljastavatkin Axelrodin opportunistisen virheen! Siinäpä se hänen onnettomuutensa onkin, että hän tahtoi *kiertää* Venäjän poliittisissa oloissa vielä tapahtumattoman *perinpohjaisen* muutoksen puolesta käytävän sitkeän ja ankaran taistelun haaveilemalla „Venäjän sosialidemokratian luonteen” *perinpohjaisesta* muuttumisesta.

Samoin kuin kadetit jaaritellessaan mielellään eurooppalaistamisesta (likvidaattorit ovat omaksuneet kadettilaisen sanan sekä kadettilaisia ajatuksia) verhoavat tuolla epämääräisellä sanalla poliittisen vapauden vankkojen perustojen täsmällisen käsitteen ja „pelaavat” „perustuslaillista oppositiota”, niin myöskin likvidaattorit *pelaavat* „eurooppalaista sosialidemokratiaa”, vaikka siinä maassa, missä he huvittelevat tuolla pelillä, *ei vielä ole* perustuslakia, *ei vielä ole* „eurooppalaisuuden” perustuksia, vaan *on vielä edessä* sitkeä taistelu niiden puolesta.

Alaston villi-ihminen, joka panee päähänsä silinterin ja kuvittelee siksi olevansa eurooppalainen, näyttää melko naurettavalta. Juuri sellaista villi-ihmistä muistuttaa porvariston kannattaja Miljukov, kun hän III Duumassa uskottelee: „meillä on, luojan kiitos, perustuslaki”, — sekä työväen kannattaja Axelrod, kun hän panee päähänsä silinterin, jossa on kirjoitus: „minä olen eurooppalainen sosialidemokraatti”. Molemmat, sekä Miljukov että Axelrod, ovat naurettavia naiiviudessaan. Molemmat ovat opportunisteja, sillä haaveellisilla korulauseilla „eurooppalaisuudesta” he kiertävät sen kiperän ja päivänpolttavan kysymyksen, miten jonkin luokan on meneteltävä epäeurooppalaisissa oloissa *käydäkseen* sitkeää taistelua eurooppalaisuuden *perustusten* hankkimiseksi.

Että tuloksena on nimenomaan elintärkeän ja päivänpolttavan asian kiertäminen haaveellisten korulauseiden avulla, sen *on* juuri Axelrod *todistanut* kirjoituksellaan. Trotski laati aivan eurooppalaisen — no ihan, ihan eurooppalaisen — luonnoksen „*lehdistövaliokunnan*” järjestämiseksi, joka olisi työläisten „valinnallinen kollektiivinen valvontaelin” työväenlehtiin nähden (s. 18 Axelrodin kirjoituksessa). Tällöin Trotski lienee neuvotellutkin „eurooppalaisten sosialidemokraattien” kanssa ja saanut heiltä lahjaksi siunauksen, josta hän on erikoisesti haltioissaan.

Ja sitten „eurooppalainen sosialidemokraatti” Axelrod, odotettuaan parisen kuukautta, joiden aikana Trotski sai kaikki pietarilaiset sosialidemokraatit kyllästymään yleistä naurua herättäneillä kirjeillään „valinnallisista kollektiivisista valvontaelimistä”, alkoi vihdoin sääliä Trotskia ja selitti hänelle, että „lehdistövaliokunta” on tarpeeton, että se on mahdoton, että sen sijaan tarvitaan „*sopimus*”

työväen ja likvidaattorilaisen „Zhivoje Delon” välillä (ss. 18 ja 19 Axelrodin kirjoituksessa)!!

Tämä on pieni esimerkki, johon meidän täytyy valitettavasti rajoittua. Mutta tämä esimerkki on hyvin kuvaava. Sama naurettava tulos, joka seurasi Trotskin „eurooppalaisesta” „lehdistövaliokuntaa” koskevasta suunnitelmasta, seuraa myös kaikkien likvidaattorien „eurooppalaisista” suunnitelmista, jotka koskevat „julkista työväenpuoluetta” tai „legaalisia poliittisia työväenyhdistyksiä” sekä „kampanjaa” „taistelun käymiseksi liittoutumisvapauden puolesta” j.n.e.

Trotskin „eurooppalaisista” suunnitelmista, jotka koskivat „lehdistövaliokuntaa”, „valinnallista kollektiivista valvontaelintä” „kaikkien virallisesti muodostettujen työväenjärjestöjen” työväenlehden nähden j.n.e., oli tuloksena *vain* se, että legalistinen leikkittely „työväen kustannusliikkeellä” antoi työläisille erikoisen opetuksen, mutta itse asiassa likvidaattorit *eivät saaneet aikaan enempää* „lehdistövaliokuntaa” kuin työväenlehdistöäkään! Sellaisia ovat tosiasiat.

„Lehdistövaliokunta” oli opportunistisen intelligentin haaveilua, intelligentin, joka — yrittäessään kiertää Venäjän työväenliikkeen vaikeat epäeurooppalaiset olosuhteet — sepitti vallan mainion eurooppalaisen suunnitelman ja kerskui tämän suunnitelman laatimisen johdosta koko maailmalle „eurooppalaisuudestaan”.

Tämä likvidaattorien katkera kohtalo ei ole satunnainen, vaan väistämätön. Niin pian kuin heidän „eurooppalaiset” suunnitelmansa lähenevät toteutumistaan, niin heti selviääkin, että ne ovat saippuakuplia, opportunististen intelligenttien sepustuksia. Niin kävi työväen edustajakokoukselle ja „lehdistövaliokunnalle” sekä legaaliselle poliittiselle työväenyhdistykselle (sekavat varaukset, joilla Martov yrittää „pelastaa” tuota „suunnitelmaa” „Nasha Zarja” lehden 5. numerossa, eivät ollenkaan paranna asiaa) kuin myöskin kamppailulle liittoutumisvapauden puolesta.

„Eurooppalaisuudeksi” likvidaattorit nimittävät niitä olosuhteita, joissa Euroopan tärkeimpien valtioiden sosialidemokraatit toimivat *vuoden 1871 jälkeen*, s.o. juuri siinä vaiheessa, jolloin koko porvarillisten vallankumousten historiallinen kausi oli päättynyt, jolloin poliittisen vapauden *perustukset* olivat muodostuneet kestäviksi ja pitkäksi

aikaa. Sosialidemokratian „luonteen muuttuminen” näissä valtioissa tapahtui ensinnäkin poliittisten olojen perinpohjaisen muuttumisen *jälkeen*, sen jälkeen, kun tietynlainen perustuslaillinen järjestelmä oli vakiintunut suhteellisesti varsin pysyvästi; ja toiseksi tämä muuttuminen oli vain tilapäistä muuttumista tietyksi aikakaudeksi (joka on juuri viime aikoina Euroopan varovaisimpien sosialidemokraattien yhteisen toteamuksen mukaan alkanut lähetä loppuaan).

Sellaisissa täysin vakiintuneen porvarillisen perustuslaillisuuden oloissa kampanja esimerkiksi liittoutumisvapauden tai yleisen äänioikeuden puolesta, ylipäänsä *perustuslaillisten reformien* puolesta, on tietyissä olosuhteissa saattanut olla työväenluokan kamppailua, oikeaa poliittista kamppailua, oikeaa taistelua perustuslaillisten reformien puolesta.

Mutta meillä opportunistiset intelligentit siirtävät sellaisten „eurooppalais”-kampanjain tunnuksia *maaperälle*, jolta puuttuvat eurooppalaisen perustuslaillisuuden *alkeellisimmätkin* perusteet, ja koettavat *kiertää* sen omalaatuisen historiallisen kehityksen, joka tavallisesti kulkee noiden perusteiden luomisen *edellä*.

„Eurooppalaisiksi sosialidemokraateiksi” tekeytyvien Axelrodimme ja hänen ystäviensä reformismi eroaa Bissolatin, tuon oikean eurooppalaisen reformismista *siinä suhteessa*, että Bissolati uhraa luokkataistelun ja johdonmukaisen marxilaisen teorian ja käytännön periaatteet niiden *reformien hyväksi*, joita vallassa oleva liberaalinen porvaristo todella panee toimeen (tavalla tai toisella typistettyinä). Axelrod sen sijaan tekee saman uhrauksen kuin Bissolatin sellaisen *reformien hyväksi*, joista voimattomat, ajattelemattomat, haavemieliset liberaalit vain turhanpäiten jaarittelevat.

Liberaalinen porvaristo tulee meillä Venäjällä todelliseksi voimaksi vasta silloin, kun maan kehitys harppaa liberaalien kainouden yli, heidän sovittelumielisten, puolinaisten tunnustensa yli. Niin on käynyt kaikkialla. Liberaalit ovat tulleet valtaan vasta silloin, kun demokratia on voittanut liberaaleista *huolimatta*.

Kirjoitettu heinäkuun lopulla v. 1912

Julkaistu heinäkuun 22 ja 29 p:nä 1912

„*Neuskaja Zvezda*” lehden 18. ja 19.

numerossa

Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan lehden tekstistä, jonka tarkastamiseen on käytetty kokoelmaa „*Marxilaisuus ja likvidaattoruus*”, II osa, Pietari, 1914